

เชิงอรรถ

1. ดูเป็นต้นว่า R. Ulianovskii, Socialism and the Newly Independent Nations (M., Progress, 1974), espec. pp. 36ff. ; V. Solodovnikov and V. Bogoslovskii, Non-capitalist Development : An Historical Outline (M., Progress, 1975); I. Andreev, The Non-capitalist Way (M., Progress, 1977).
2. R. Ulianovskii, ed., The Comintern and the East (M., 1979), pp. 15,19.
3. Ulianovskii, op.cit., p.201.
4. กระจายละเอียดของเหตุผลใน ฉันทิมา อองสุรักษ์, เลนินกับ แนวคิดพัฒนาสังคมโดยไม่ผ่านขั้นทุนนิยม (ศูนย์วิจัยคณะรัฐศาสตร์, ธรรมศาสตร์, 2530), หน้า 5-7
5. แนวคิดทำนองนี้ปรากฏออกมาเด่นชัดพอสมควรในงานเขียนของ อุลยานอฟสกี เป็นงานซึ่งนอกจากสองชิ้นที่เอ่ยถึงข้างต้นแล้วยังมีงานของเขาที่น่าสนใจอีก คือ National Liberation : Essays on Theory and Practice (M., 1978) and Present - Day Problems in Asia and Africa : Theory, Politics, and Personality (M., 1980)
6. ดูเป็นต้นว่า V.P. Agafonov, Marksistko-Leninskoe Uchenie o nekapitalisticheskoi puti razvitiia : monografiia (M., 1978), espec.ch. 3
7. หากต้องการรายละเอียดมากกว่านี้โปรดดูงานของผู้เขียนชิ้นนี้อ้างถึงแล้วข้างต้น และอีกชิ้นหนึ่งคือ มาร์กและองเกลส์กับประเทศ "โลกที่สาม" (ศูนย์วิจัยคณะรัฐศาสตร์, ธรรมศาสตร์, 2529).
8. L.B. Schapiro, The Communist Party of the Soviet Union (London : Eyre & Spottiswoode, 1970), pp. 2-3.

9. เลนินเองก็ยอมรับในเรื่องนี้ อนึ่งฝ่ายนำคือพวกบอลเชวิคเองก็ยังไม่พร้อมจะเป็นผู้ปกครอง เลนินอ้างว่าทั้งหมดเป็นผลพวงมาจากการปกครองระบอบซาร์ และเป็นควันทอง จากระบบทาสที่ลึกลับ S.W., 2, pp. 643 ff, 663; M. Lewin, Lenin's Last Struggle (Pluto Press, 1968), p.10; cf. S.W., 3, pp. 767 - 760.
10. Lewin, ibid.
11. เห็นได้จากกรรมาธิการที่กำหนดให้เรื่องเหล่านี้ เป็นภารกิจอันดับแรก ๆ ของคณะผู้ปกครองหลังปฏิวัติ S.W., 2, pp. 643 - 681.
12. Ibid., p. 654.
13. Ibid., p. 573.
14. N. Riasanovskii, A History of Russia, 2nd. ed. (Oxford University Press, 1969) p. 529.
15. Ibid., pp. 531 - 536.
16. A. Nove, A History of the USSR (Pelican Books, 1969), Chs. 3,4.
17. S.W., 2, p.676 (Emphasis added.)
18. Lewin, op.cit., p.4.
19. E.H. Carr, The Russian Revolution from Lenin to Stalin, 1917-1929 (Papermac, 1979), Ch.2, espec. pp. 18-19. Cf. Lewin, ibid., pp. 3-4.
20. ความคิดของเขาใน What Is To Be Done? (1902)
21. W. Leonhard, Child of a Revolution (Henry Regnery, 1967)
22. งานที่น่าสนใจในเรื่องนี้เล่มหนึ่ง คือ J. Braunthal, History of the International (V. Gollancz, 1967).

23. A. Rubinstein, The Foreign Policy of the Soviet Union, 3rd. ed. (Random House, 1972), p.375.

24. เซน ตุรกี เปอร์เซีย และจีน J. Connor, ed., Lenin : Selected Writings on Politics and Revolution (Pegasus, 1968), pp. 137 - 138; S.W., 3, p.465.

25. International Affairs (Moscow), no.11, 1970, pp. 11 - 25, 18,20.

26. เราไม่อาจแน่ใจได้ว่า เลนินมีโอกาสรอบความเห็นของมาร์ก และเองเกลส์เกี่ยวกับเรื่องนี้ อันปรากฏอยู่ในจดหมายติดต่อกะหว่างบุคคลทั้งสองกับ ชาสลิชและแคเนียลสันหรือเปล่า? หากไม่ทราบ เขาก็ย่อมไม่มีทางเลือกอื่นในคอนนั้น นอกจากจะต้องยึดหลัก "คัมภีร์" ไว่ก่อน

27. S.W., 1, p.226.

28. Connor, op.cit., p.91.

29. Marx, Engels, Lenin : The Way to Socialism Bypassing Capitalism (M., 1980), pp. 53-59; Cf. H. d'Encausse and S. Schram, eds., Marxism and Asia (Penguin Press, 1969), pp. 152 - 155, 156 - 159.

30. Ibid.

31. Marx, Engels, Lenin..., p.59.

32. การรุดกัถึยงกันเรื่องยุทธศาสตร์ของชาวคอมมิวนิสต์/สาภลที่สาม ในประเทศเมืองขึ้น ระหว่างเลนินกับ เอ็ม.เอ็น.รอย ทั่วแทนคอมมิวนิสต์จากอินเดีย ใน Cf. Ulianovskii, op.cit. (1979)

33. Marx, Engels, Lenin..... pp. 54-55.

34. Marxism and Asia, p.30.

35. เป็นข้อความจากฉบับร่าง ซึ่งน่าจะสะท้อนแนวคิดกัถึยงเลิมจริง ๆ

ของเลนิน ุ Lenin, The National Liberation Movement of the East (M., 1976), p. 266.

36. Marx, Engels, and Lenin....., pp. 72-73.
37. ญ T. Hammond, ed., The Anatomy of Communist Takeovers (Yale University Press, 1975), pp. 107 - 144.
38. หนังสือเกี่ยวกับสตาลินที่น่าสนใจเป็นคณา Isaac Deutscher, Stalin (Pelican Books, 1979). T.H. Rigby, ed., Stalin (Prentice-Hall, 1966).
39. Deutscher, Ibid., pp. 216 ff.
40. บทความใน เพ็ญอักษร ของสงครามรัสเซีย-โพลนส์ ปี 1920
41. Rigby, op.cit., p.91.
42. Ibid., pp. 89 - 90.
43. M. Lewin, Russian Peasants and Soviet Power (George Allen & Unwin, 1968), p.21.
44. Nauchnyi kommunizm : slovar' (M., 1980), p.75.
45. E.H. Carr, The Interregnum, 1923-1924 (Pelican Books, 1969), pp. 365-366.
46. Ibid.
47. Carr, op.cit. (1979), p.74.
48. Ibid., p.75.
49. Ibid., p.76.
50. Schapiro, op.cit., p.78; Carr, Ibid., p.74.
51. Schapiro, Ibid., p.277.
52. Carr, Socialism in One Country, vol.2, (Pelican Books, 1970), p.180.
53. Schapiro, op.cit., pp. 365 ff,
54. Ibid., p.378.

55. F. Kasymov, Minuia Kapitalizm : Sovetskaia istoriografiia perekhoda Srednei Azii k sotsializmu (M., 1980), p.356.

56. "K postanovke voprosa o nekapitalisticheskom puti razvitiia otstalykh stran", nos.5 and 6, pp. 55-94; 73-102.

57. No.5, p.57.

58. Ibid., p. 69.

59. Ibid., p.70.

60. Ibid., p.76-77.

61. Ibid., p.67.

62. กถาวไนไฉ 1936 Hammond, op.cit., p.123.

63. Rigby, op.cit., p.80.

64. Z. Brzezinski, The Soviet Bloc (Harvard University Press, 1969). pp. 22-40, 69ff.

65. Ibid., pp. 30ff.

66. Ibid., p.31, fn.24.

67. Ibid., pp.74 ff.

68. Hammond, op.cit., p.135.

69. E. Zhukov, "Problems of the National-Colonial Struggle since the Second World War", Current Digest of the Soviet Press, vol.1, no.49, Jan.3, 1950, pp. 3-5.

70. Ibid., p.5

71. Ibid., p.4.

72. บางครั้งมีการแบ่งชนชั้นนายทุนชาติออกเป็นสองส่วน คือส่วนที่เป็น "นายทุนใหญ่" (Big Bourgeoisie) กับส่วนที่ไม่ใช่ นายทุนใหญ่ พวกนายทุนใหญ่ ถือกันว่าเป็นพวกที่รวมมือกับ "จักรวรรดินิยม" และคอยคอกานปรามปรามนักปฏิวัติ ในประเทศ แต่ถาเราพิจารณาข้อเท็จจริงที่ว่า มอสโคว์เคยโจมตีนักชาตินิยมอย่างเช่น บัดพิทเนห์รูแห่งอินเดีย แล้วต่อมา กลับกลับหันมายกย่องชื่นชม ดังนั้นเราจึงอาจอนุมานได้ว่า มอสโคว์ใช้คำ "นายทุนชาติ" ให้หมายถึงรัฐบาลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่โดยรวม ในประเด็นการเปลี่ยนนโยบายกลับไปกลับมาของมอสโคว์ ดูเป็นต้นว่า W. Laquer, The Soviet Union and the Middle East (Routledge and Kegan Paul, 1959), p.138.

73. Zhukov, op.cit., p.5.

74. Ibid.

75. G.V. Astafiev, Krizis Kolonial'noi sistemy (M., 1949); Marxism in Asia, pp. 267-269, 269-273.

76. ดูบทคัดย่อใน เพียงอ้าง, หน้า 273-274 ในขณะนี้ การประชุมเยาวชนที่เมืองกัลกัตตา เดือนกุมภาพันธ์ 1948 เป็นเรื่องที่น่าสนใจ รุช แมคเวย์ เคยศึกษาการประชุมนี้ เธอได้ขอสรุปประการหนึ่งว่า ไม่มีหลักฐานหนักแน่นที่จะชี้ว่า ที่ประชุมและมอสโคว์อยู่เบื้องหลังคอยสนับสนุนการลุกฮือขอ พลพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ ในอาเซียอาคเนย์ ในปี 1948 หลังจากการประชุม อย่างไรก็ตาม การที่มอสโคว์เป็นผู้สนับสนุนการประชุมคราวนั้น และมอสโคว์ไม่ได้คัดค้านการใช้กำลังและความรุนแรงเป็นเครื่องมือบรรลุเป้าหมายออกมาอย่างชัดเจน มีหน้าซ้ำ มอสโคว์ยังชี้แนะคำว่า "วิธีแบบจีน" ซึ่งใช้กำลังอาวุธแบบกองโจรนั้นสามารถนำไปใช้ได้กับสภาพในประเทศอาเซียอาคเนย์ เหล่านี้อาจทำให้ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ในอาเซียอาคเนย์ มีความโล้ว มอสโคว์สนับสนุนการใช้กำลังและความรุนแรงเป็นยุทธวิธีที่อยู่ในที่ Ruth McVey, The Calcutta Conference and the Southeast Asian Uprisings (Ithaca, 1958)

77. No.6, p.102.
78. Hammond, op.cit., pp. 107 - 144.
79. Ibid., pp. 124 - 133.
80. V. Dedijer, Tito (Simon & Schuster, 1952) in V.S. Mamatey, Soviet Russian Imperialism (D.van Nostrand. Co., 1964), pp. 146 - 150.
81. Hammond, op.cit., pp. 135-136.
82. Agafonov, op.cit., pp. 183ff.
83. Ibid., p.165.
84. งานเขียนพื้นฐานมีเป็นตนาว่า Richard Pipes, The Formation of the Soviet Union rev. ed. (Harvard University Press, 1964), chs. 4 & 5; Alexandre Bennigsen, "The Bolshevik Conquest of the Moslem Borderlands, in Hammond, op.cit., pp. 61-70.
85. Bennigsen, Ibid.
86. Lenin, Sochinenia (5th. ed.), vol.30 (M., 1962), pp. 119 - 120.
87. Stalin, Works, vol.4, pp. 363-364.